

Bevorderen van de eisprong

Ovulatie inductie - OVI

Uw behandelend arts heeft u geadviseerd een behandeling te starten met medicijnen. Het is tot nu toe niet gelukt een goede eisprong te verkrijgen. Als er geen eisprong is, komt er geen eikel vrij uit de eierstok. Bevruchting en zwangerschap zijn dan uitgesloten.

Indien u besluit een hormoonbehandeling te beginnen, bestaat er een duidelijk verhoogde kans op een eisprong, bevruchting en zwangerschap. U moet er echter wel rekening mee houden dat niet elke eisprong leidt tot bevruchting. Bovendien leidt niet elke bevruchting tot een (goede) zwangerschap. Om de eierstokken (ovaria) te stimuleren, heeft u tabletten of injecties voorgeschreven gekregen. De tabletten bevatten de stof clomifeen(citraat); de injecties bevatten FSH. U begint met de eerste tablet of de eerste injectie op de derde dag van de cyclus.

Wanneer is de eerste dag van de cyclus?

De eerste dag van de menstruatie is de eerste dag van de cyclus. Als uw menstruatie 's nachts om 23.55 uur begint, dan is die dag toch de eerste dag van de menstruatie en dus ook de eerste dag van de cyclus.

Wanneer u sinds lange tijd geen menstruatie heeft gehad, wordt altijd eerst een zwangerschapstest gedaan. Als deze negatief is wordt de menstruatie opgewekt met een kuur met Dufaston of Primolut (1 tablet per dag, gedurende 12 dagen). Na het stoppen van de medicatie komt er dan meestal binnen een week een menstruatie.

In alle gevallen begint u met de eerste tablet of eerste injectie op de derde dag van de cyclus, dus op de derde dag na het starten van de menstruatie, tenzij anders is afgesproken met uw arts.

Clomifeencitraat (Clomid, clomifeen)

De gehele kuur Clomid duurt 5 dagen, dus van de derde tot en met de zevende dag van de cyclus. U hoort van uw behandelend arts of u één, twee of drie tabletten per dag moet innemen. Het aantal dat u per dag zult nemen, staat tevens vermeld op het tablettendoosje dat u van de apotheek heeft gekregen. Wanneer u meer dan 1 tablet per dag gaat gebruiken zal er ook echocontrole plaatsvinden (zie onder). Over het algemeen zal de eisprong om en nabij de 14^e dag van de cyclus optreden. Rondom of tijdens deze dag is samenleving gewenst.

Om na te gaan of u met behulp van deze tabletten een eisprong heeft gehad, wordt het hormoon progesteron in het bloed bepaald. Na de eisprong neemt de hoeveelheid van dit hormoon tot ongeveer de 21^e dag van de cyclus toe. Op dag 21 van de cyclus zal er bij u bloed geprikt worden. Indien er een

goede eisprong heeft plaatsgevonden met 1 tablet per dag, wordt met deze behandeling doorgedaan. Er hoeft dan in principe geen progesteron meer te worden bepaald in het bloed. Als er geen eisprong heeft plaatsgevonden, kan de dosering van de clomifteen in de volgende cyclus verhoogd worden of kan er van medicijnen veranderd worden. In dat geval zal er ook echocontrole tijdens de behandeling plaatsvinden. U krijgt een poliklinische of telefonische afspraak met uw arts om de uitslag van het bloedonderzoek te bespreken.

FSH-injecties en HCG-injectie

Om de eierstokken te stimuleren heeft u FSH-injecties (merknaam bijvoorbeeld Menopur of Gonal-F) voorgeschreven gekregen. Deze injecties bevatten de stof FSH die de eierstokken aanzet tot het laten rijpen van eicellen. U of uw partner leert deze injecties zelf toe te dienen. Voor u met de behandeling start krijgt u een afspraak voor prikken bij de verpleegkundige op de polikliniek. U begint met de injecties op de derde dag van de cyclus. De arts spreekt af met welke dosering u start. Meestal ligt de dosering tussen de 25 en 75 IE per dag. U belt of mailt op de eerste dag van een OVI-cyclus naar de verpleegkundige om een afspraak te maken voor controle (echo en soms bloedonderzoek). De eerste controle-afpraak is rondom cyclusdag 8-10.

Behandeling

De behandeling bestaat uit de volgende fasen:

1. afspraken maken;
2. de kuur;
3. de controles vóór de eisprong;
4. samenleving;
5. de periode na de eisprong.

1. Afspraken maken

Wanneer u **meer dan 1 tablet clomifeen of FSH-injecties** gaat gebruiken belt of mailt u tijdens een van de eerste dagen van uw menstruatie naar de verpleegkundige.

Het telefoonnummer om een afspraak te maken is 070-2102002. Het mailadres is fertiliteit@hagaziekenhuis.nl. De mail wordt dagelijks beantwoord. Deze eerste afspraak is rondom cyclusdag 8-10.

Als uw menstruatie 's nachts om 23.55 uur begint, dan is die dag toch de eerste dag van de menstruatie. Wanneer deze dag tijdens het weekend of op een feestdag is, dan belt u ons op de eerstvolgende werkdag. Mailen kan uiteraard wel diezelfde dag, maar wordt pas de eerstvolgende werkdag beantwoord. U hoort van de verpleegkundige wanneer u moet komen voor het echo-onderzoek.

2. De kuur

Van uw behandelend arts heeft u bij een vorig bezoek al een recept meegekregen voor clomifeen tabletten of FSH-injecties (waarmee u dus begint op dag 3 van de cyclus). Als u ook een recept voor HCG (Ovitrelle) heeft gekregen, bewaart u deze HCG-injectie in de koelkast.

3. De controle(s) vóór de eisprong

Als u 1 tablet clomifeen gebruikt zonder de injectie met HCG, kunt u dit hoofdstuk overslaan. Als u na FSH-injecties HCG gaat gebruiken of meer dan 1 tablet clomifeen, bestaat de controle uit echo-onderzoek (om te kijken hoeveel eiblaasjes in de eierstokken aanwezig zijn en hoe groot ze zijn) en soms bloedonderzoek (hormonen worden in het bloed bepaald).

Het **echografisch onderzoek** vindt plaats via de schede; u moet dan een lege blaas hebben. Door middel van geluidsgolven wordt op een scherm een beeld gevormd van de eierstokken en de eiblaasjes die zich daarin bevinden. In het eiblaasje zit het eitje. Met behulp van dit apparaat kan de echografist (vaak de verpleegkundige) ook zien of er meerdere eiblaasjes aanwezig zijn. Aan de afmeting van het eiblaasje kan worden gezien of dit groot genoeg is om tot een eisprong te leiden.

Het is vooraf moeilijk te voorspellen hoe lang de stimulatie zal duren. Dit verschilt ook vaak van maand tot maand. Vooral bij

FSH-injecties kan de stimulatie lang duren en dat vraagt geduld van u.

De pregnyl/ovitrelle injectie wordt gegeven om een eisprong op te wekken en kan pas worden gegeven wanneer een eiblaasje groot genoeg is.

Het komt soms voor dat wij u adviseren geen Ovitrelle injectie te gebruiken. Dat kan nodig zijn als de eierstokken nauwelijks of niet reageren op de hormonen. Ook kan het zijn dat de eierstokken juist teveel eiblaasjes hebben ontwikkeld waardoor er gevaar bestaat op een overstimulatie of een meerlingzwangerschap. In dit laatste geval geven wij dan ook een samenlevingsverbod. Ook wanneer met clomifeen teveel eiblaasjes zijn ontstaan zal een samenlevingsverbod worden gegeven. Deze beslissing is uiteraard een teleurstelling en het is nu juist belangrijk om te weten hoe u verder moet gaan. Soms kan dit door de verpleegkundige worden doorgegeven, maar vaak zult u een vervolgspraak krijgen met uw behandelend arts om het verder beleid met u te bespreken.

4. Samenleving

Eén of twee dagen (tussen 24 en 40 uur) nadat de injectie met is gegeven, is samenleving aan te bevelen voor een goede kans op zwangerschap. Indien alleen clomifeen wordt gegeven, is samenleving om de dag tussen cyclusdag 12 en 16 aan te bevelen.

5. De periode na de eisprong

Na de eisprong is het afwachten of u zwanger bent of niet. Twee weken na de eisprong kunt u uw menstruatie verwachten. De menstruatie kan soms eerder komen dan u had verwacht. In beide gevallen is een zwangerschap vrijwel uitgesloten. Hierna begint u met een nieuwe OVI-cyclus tenzij het nodig is om het beleid aan te passen. In dat geval krijgt u van de verpleegkundige eerst een afspraak bij uw behandelend arts om het verdere beleid te bespreken. Het kan voorkomen dat wij u adviseren om gedurende één of meerdere maanden geen behandeling te ondergaan. Op deze manier kunnen uw eierstokken weer tot rust komen.

Bent u minstens vier dagen over tijd (18 dagen na de HCG (Ovitrelle) injectie), dan kunt u een zwangerschapstest doen. Als de zwangerschapstest positief is, krijgt u van de verpleegkundige een echoafspraak wanneer u ongeveer 7 weken zwanger bent.

Kans van slagen

Wanneer er een eisprong heeft plaatsgevonden, is de kans op een zwangerschap na één behandeling nooit groter dan 10%. Dit lijkt laag, maar men moet zich realiseren dat normaal gesproken deze kans ook niet hoger is. Als een vrouw geluk heeft, kan zij zwanger zijn na slechts één behandeling. Bij een ander kan dit zelfs na twaalf behandelingen nog niet het geval zijn.

Bijwerkingen en risico's

De meest voorkomende bijwerking is het voorkomen van opvliegers tijdens het gebruik van clomifeen. Andere verschijnselen zijn misselijkheid, lichte buikpijn (voornamelijk in het laatste gedeelte van de cyclus) en soms minder goed zien. Deze klachten verdwijnen vanzelf kort na de behandeling.

Soms kan het voorkomen dat de eierstokken te heftig reageren. Er kan dan sprake zijn van een overstimulatie. Wanneer u twee weken nadat u gestopt bent met de clomifeen of 1 week na de HCG-injectie ernstige buikpijnklaarten en gewichtstoename (meer dan 2 kg) opmerkt, is het verstandig met ons contact op te nemen. De mail wordt ook dagelijks beantwoord:

fertiliteit@hagaziekenhuis.nl. Buiten kantoortijden is er altijd een dienstdoende arts die u via het algemene telefoonnummer kunt bereiken. In dat geval moet u vragen naar de dienstdoende arts voor gynaecologie, telefoon 070-210000.

De kans op meerlingzwangerschap (vaak een tweeling) na het gebruik van clomifeen of FSH is anderhalf (1,5) keer zo groot als in een spontane situatie.

Tot slot

Bij vragen of problemen kunt u altijd een verpleegkundige of arts raadplegen. U kunt ze bereiken via de polikliniek Gynaecologie, zie boven. Of u kunt mailen naar

fertiliteit@hagaziekenhuis.nl. Verder kunt u informatie vinden op onze website: www.vruchtbaarheidscentrum.nl

---

Wat vindt u van deze patiënteninformatie?

Wij horen graag uw mening over deze folder. Wilt u na het lezen enkele vragen beantwoorden? U vindt de vragen via deze link: <https://folders.hagaziekenhuis.nl/2228>. Dank u wel.

Spreekt u geen of slecht Nederlands?

De informatie in deze folder is belangrijk voor u. Als u moeite heeft met de Nederlandse taal, zorg dan dat u deze folder samen met iemand leest die de informatie voor u vertaalt of uitlegt.

Do you speak Dutch poorly or not at all?

This brochure contains information that is important for you. If you have difficulty understanding Dutch, please read this brochure with someone who can translate or explain the information to you.

Czy Państwa znajomość języka niderlandzkiego jest żadna lub słaba?

Informacje zawarte w tym folderze są ważne dla Państwa. Jeśli język niderlandzki sprawia Państwu trudność,

postarajcie się przeczytać informacje zawarte w tym folderze z kimś, kto może Państwu je przetłumaczyć lub objaśnić.

Hollandaca dilini hiç konuşamıyor musunuz veya kötü mü konuşuyorsunuz?

Bu broşürdeki bilgi sizin için önemlidir. Hollandaca dilinde zorlanıyorsanız, bu broşürü, size tercüme edecek ya da açıklayacak biriyle birlikte okuyun.

إذا كنتم لا تتحدثون اللغة الهولندية أو تتحدثونها بشكل سيء إن المعلومات الموجودة في هذا المنشور مهمة بالنسبة لكم. إذا كانت لديكم صعوبة في اللغة الهولندية، فاحرصوا عندئذ على قراءة هذا المنشور مع شخص يترجم المعلومات أو يشرحها لكم.

215001082023